

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА
ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»

Кафедра екології та зоології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ ЛЮДИНИ

для студентів

галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальність 224 «Технологія медичної діагностики та лікування»
освітній рівень «Бакалавр»
освітня програма «Дієтологія»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2021/2022</u>
Семестр	<u>8</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>3</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>
Форма заключного контролю	<u>залік</u>

Викладачі: ас. Карлащук С.В. _____

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник(и): Карлащук Сергій Васильович, к.с.- г.н., ас. кафедри екології та зоології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри екології та зоології

 (Дмитро ЛУКАШОВ)

(підпис)

Протокол від «04» червня 2021 р. № 15

Схвалено науково-методичною комісією ННЦ «Інститут біології та медицини»

Протокол від «17» 06 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії (Наталія СКРИПНИК)

«17» 06 2021 року

1. Мета дисципліни: формування знань про оптимізацію і гармонізацію взаємовідносин людини і довкілля, створення екологічно безпечного існування людини в сучасних соціально-економічних умовах, що будь-яка діяльність людини впливає на довкілля, а погіршення стану біосфери небезпечно для всього живого, включаючи людину і людську популяцію, всебічне вивчення людини, її взаємовідносин із навколишнім середовищем, приймати продуктивні рішення у сфері екології людини, використати еколого-фізіологічні механізми адаптації людини до різноманітних клімато-географічних і антропогенних факторів середовища, що дозволяють розробляти науково обґрунтовані заходи щодо профілактики захворювань, спричинених забрудненням оточуючого середовища

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

1. Знати закономірності функціонування екосистем, характер зв'язків між біотичними та абіотичними компонентами екосистем

2. Вміти оцінювати характер та наслідки впливу природних та антропогенних факторів на здоров'я та життєдіяльність людини, застосовувати екологічні закони для визначення відповіді організму людини на навантаження

3. Володіти елементарними навичками роботи з науковими статтями, статистичними даними, екстраполяції отриманих даних

3. Анотація навчальної дисципліни

Нормативна навчальна дисципліна «Екологія людини та урбоекологія» є складовою циклу фундаментальної, природничо-наукової та загально-економічної підготовки фахівців за даним напрямом. Освітня функція дисципліни полягає в тому, щоб забезпечити знання студентів, які б відповідали сучасним вимогам про загальні закономірності адаптації людини до факторів природного та соціального середовища, визначення впливу факторів середовища на генофонд та популяції людини, формування сприятливого середовища існування людини, застосування антропо-екологічного моніторингу, формування та функціонування урбанізованих екосистем та сучасні методи управління міським середовищем.

4. Завдання (навчальні цілі)

Основними завданнями дисципліни є:

– теоретичні: вивчити загальні закономірності взаємодії людини, популяції людей з довкіллям, особливості впливу факторів середовища на організм людини, напрями цілеспрямованого збереження і поліпшення здоров'я населення; збереження оптимальних параметрів природного, культурного, техногенного середовища.

– практичні: оволодіти навичками дослідження демографічних, антропометричних, генетичних показників мінливості та адаптованості людських популяцій, прогнозування можливих змін у параметрах рівня здоров'я людей під дією зовнішніх факторів; оволодіти науково-обґрунтованими нормативами життєзабезпечення з урахуванням прогнозів антропогенного впливу.

– В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

– знати:

– загальні закономірності взаємодії людини, популяції людей з довкіллям, особливості впливу факторів середовища на організм людини, напрями цілеспрямованого збереження і поліпшення здоров'я особи та населення в цілому;

– вміти:

– проводити дослідження демографічних, антропометричних, генетичних показників мінливості та адаптованості особи та людських популяцій, прогнозування можливих змін у параметрах рівня здоров'я людей під дією зовнішніх факторів;

– аналізувати та прогнозувати вплив факторів навколишнього середовища та способу життя особи та його вплив на здоров'я;

– встановлювати інформаційні зв'язки:

– формулювати чіткі, лаконічні висновки, які передбачають прогноз наслідків впливу факторів навколишнього середовища та способу життя для здоров'я особи

– діяти самостійно та відповідально:

– демонструвати навички проведення досліджень та спонукання до здорового способу життя та активного дозвілля оздоровчої спрямованості

Згідно вимог проекту Стандарту вищої освіти України (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти (сьомий рівень НРК України), галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 224 «Технологія медичної діагностики та лікування») дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти наступних *компетентностей*:

загальних:

ЗК01. Знання та критичне розуміння предметної області та професійної діяльності;

ЗК02. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК07. Здатність до участі у проведенні досліджень на відповідному рівні.

фахових:

ФК04. Здатність аналізувати спосіб життя особи та його вплив на здоров'я;

ФК08. Здатність спонукати особу до здорового способу життя та активного дозвілля оздоровчої спрямованості.

5. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання (1. знати; 2. вміти; 3 – комунікація)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та порогів критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати загальні закономірності взаємодії людини, популяції людей з довкіллям, особливості впливу факторів середовища на організм людини, напрями цілеспрямованого збереження і поліпшення здоров'я особи та населення в цілому	<i>Лекція, практичне заняття</i>	<i>Контрольна робота (КР), іспит</i>	30
2.1	Вміти проводити дослідження демографічних, антропометричних, генетичних показників мінливості та адаптованості особи та людських популяцій, прогнозування можливих змін у параметрах рівня здоров'я людей під дією зовнішніх факторів	<i>Лекція, практичне заняття</i>	<i>Розрахункові задачі, КР, оформлені практичні роботи, іспит</i>	25
2.2	Вміти аналізувати та прогнозувати вплив факторів навколишнього середовища та способу життя особи та його вплив на здоров'я	<i>Лекція, практичне заняття</i>	<i>Розрахункові задачі, КР, оформлені практичні роботи, іспит</i>	25
3.1	Формулювати чіткі, лаконічні висновки, які передбачають прогноз наслідків впливу факторів навколишнього середовища та способу життя для здоров'я особи	<i>Практичне заняття, самостійна робота</i>	<i>КР, захист звітів за практичними і самостійними завданнями</i>	10
3.2	Демонструвати навички проведення досліджень та спонування до здорового способу життя та активного дозвілля оздоровчої спрямованості	<i>Практичне заняття</i>	<i>КР, реферат, презентація, оформлені практичні роботи</i>	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання з дисципліни (код)				
	1.1	2.1	2.2	3.1	3.2
ПР03. Знання про сучасні погляди на визначення індивідуального та громадського здоров'я	+	+	+		
ПР06. Уміння скласти прогноз здоров'я людини в залежності від його вихідного рівня та спроектувати відповідну програму		+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота №1 – РН 1.1-3.2.– 10/5 балів,
2. Контрольна робота №2 – РН 1.3–3.2 – 10/5 балів
3. Оформлені практичні роботи – РН 2.1., 2.2., 3.2 — 16/8 балів
4. Захист звітів за практичними і самостійними завданнями – РН 3.1 – 4/2 бали
5. Реферат, презентація – РН 3.2. – 10 / 5 балів
6. Розрахункові задачі – РН 2.1., 2.2. – 10 / 5 балів

- підсумкове оцінювання: у формі іспиту

Підсумкова оцінка з освітнього компонента в цілому, підсумковою формою контролю за яким встановлено іспит, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання під час семестру (оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються) та оцінки, отриманої під час іспиту.

Формою оцінювання є письмовий іспит з тестовими завданнями. Результатами навчання, які оцінюються на іспиті, є РН 1.1-2.1. Максимальна кількість балів, яка може бути отримана студентом, дорівнює 40 за 100-бальною шкалою.

- умови допуску до підсумкового іспиту:

Студент допускається до іспиту лише за умови написання контрольних робіт та захисту презентації (доповіді). Студент не допускається до екзамену, якщо під час семестру набрав менше ніж 20 балів.

7.2. Організація оцінювання

Контрольні роботи проводяться після завершення відповідних тем за рахунок лекційних годин. Публічний захист звітів за практичними і самостійними завданнями, рефератів та презентацій а також оцінка розрахункових задяч проводиться впродовж семестру за графіком, який узгоджується зі студентами, за рахунок лекційних годин.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми*	Кількість годин			
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Консультації
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 АДАПТАЦІЯ ЛЮДИНИ ДО ФАКТОРІВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА					
1	Предмет, об'єкт та завдання екології людини. Медичні аспекти екології людини	2			
2	Біологічна та соціальна сутність людини. Стисла історія антропогенезу в загальній історії еволюції біосфери			10	
3	Походження на еволюція людини як біологічного виду. Конституційні типи людини		4		
4	Загальні закономірності впливу екологічних факторів Адаптація людини до факторів навколишнього середовища. Адаптивні типи людини	2			
5	Визначення адаптаційного потенціалу людини		2		
6	Адаптивні реакції мігрантів до клімато-географічних умов		2		
7	Адаптації до екстремальних факторів довкілля (гіпоксія, гіперкапнія). Діагностика дизадаптацій.		2		
8	Вивчення стресу та стресового впливу на здоров'я та життєдіяльність людини		2		
9	Теорія стресу. Стрес як умова формування адаптації людини			10	
10	Вивчення біологічних ритмів людини. Біологічний вік людини		2		
11	Визначення показників фізичної працездатності людини		2		
12	Визначення показників розумової працездатності людини		2		
13	Екологія харчування людини. Екологічні та гігієнічні аспекти раціонального харчування як основа здоров'я людини.	1			
14	Визначення добової витрати енергії та добової калорійності харчування для корекції індивідуального харчового раціону.		2		
15	Різноманітність дієт у народів світу. Еволюція дієти людини. Екологічні та гігієнічні аспекти раціонального харчування як основа здоров'я людини			10	
	Модульна контрольна робота 1	1			

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЕКОЛОГО-ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА					
16	Еколого-демографічний стан людства. Динаміка і прогноз показників народонаселення	2			
17	Демографічні та популяційні показники населення. Вікові піраміди, таблиці смертності та їх інтерпретація		2		
18	Демографіческие процессы и здоровье граждан Украины.			10	
19	Забруднення навколишнього середовища. Основні забруднювачі продуктів харчування та їх вплив на здоров'я людини		2		
20	Екологічно-опосередковані захворювання	2			
21	Визначення факторів ризику здоров'ю. Здоровий спосіб життя.		2		
22	Поняття здоров'я. Рівні здоров'я як показник якості життя населення. Екологічно опосередковані захворювання людини	1			
23	Діагностика індивідуального здоров'я. Розробка екологічно-збалансованого харчового раціону дитини і дорослої людини			10	
	<i>Модульна контрольна робота 2</i>	1			
	<i>Консультацій – 2 год.</i>				
	ВСЬОГО	12	26	50	

Загальний обсяг годин – 90 год. У тому числі:

Лекцій – 12 год.

Практичні заняття – 26 год.

Консультацій - 2 год.

Самостійна робота – 50 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Залеський І. І., Клименко М. О. Екологія людини: Підручник. К., 2005.
2. Даценко І.І. Гігієна і екологія людини. Навчальний посібник.- Львів, Афіша, 2000-248 с.
3. Гончаренко М. С., Бойчук Ю. Д. Екологія людини: Навч. посіб. Суми, 2005.
4. Бондар О. І. , Коринік І. В., Ткач В. М. Екологія людини: За заг. ред. О. І. Федоренко. К.; Х., 2005.
5. Микитюк О. М., Злотін О. З., Бровдій В. М. та ін. Екологія людини. 3-тє вид. Х., 2004.
6. Мовчан В. Н. Экология человека: Учеб. пособие. СПб., 2004.
7. Семенюк Н. В. Екологія людини. Хмельницький, 2002
1. Кучерявий В.П. Урбоекологія. – Львів: Світ, 1999. – 360 с.
2. Экология города / под ред. Ф.В. Стольберга. – К.: Либра, 2000. – 464 с..
3. Владимиров В.В., Микулина Е.М., Яргина З.Н. Город и ландшафт. – М.: Мысль, 1986. – 236 с.
4. Глазычев В.Д. Социально-экономическая интерпретация городской среды. – М., 1984. – 180 с.
5. Голубец М.А. Актуальные вопросы экологии. – К., 1982. – 155 с.
6. Голубец М.А. Від біосфери до соціосфери. – Львів, 1997. – 256 с.

Додаткова:

1. Даценко І.І. Гігієна і екологія людини. Навчальний посібник.-Львів, Афіша, 2000 - 248 с.
2. Экология города /Под .ред.Стольберга В.Ф.-К.: Либра,2000.-464 с.
3. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів, Затверджені наказом МОЗ України від 19.06.1996 р. № 173
4. Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць(від забруднення хімічними та біологічними речовинами)(ДСП-201-97). Затверджені наказом МОЗ України від 09.07.1997 р.№ 201.
5. Экология человека: Курс лекцій, Ильиных И.А. 2005
6. Экология человека : конспект лекций Хребтова Т.В., 2011
7. Экология: конспект лекцій, Горелов А.А., 2009
8. Карлашук С.В. Ентомокомплекси в сучасному агроландшафті // Карантин і захист рослин. – 2005. – №6. – С. 20-22.